

D. 15. aug. 2022

Referent: Jørgen og Søren Ring

I maj udsendt som kladde til gruppen

Referat af møde i arbejdsgruppen for Nyord Enge

Fredag d. 29. april 2022 kl. 15

Til stede: Lars, Tommy, Steen, Kirsten, Poul, Bo (ny), Jane (ny), Jørgen (1. note referat), Uffe, Søren S., Ole og Søren (ref.) fra sekretariatet

---

Mødet blev holdt på biblioteket i Stege, Møllebrøndstræde 12, Stege

Dagsorden

1. Sidste nyt fra arbejdsgruppen, fra Græsningslauget og i øvrigt fra Nyord Enge og sekretariatet.
2. Opgaver gennemført siden sidst.
3. Arbejdsopgaver forsommer 2022.
4. Indvielsen af Nyord Naturrum 31. maj.
Dvs. festivitas med snoreklip ved borgmesteren, taler, pindemadder, nye plancher og større p-plads, svalereeder, svaletelefonpæle/-ledninger, svalespil mv.
5. Strandhegnet – forårsopsætningen er enten lige overstået eller gennemføres inden for få dage.
6. Tiltag på vej på engene i EU Better Birdlife-projektet - sensommer 2022.
7. Fugleovervågningen 2021.
8. ATV'en, status og nyt liv til ATV-undergruppen.
9. Beplantning ved tårnet.
10. Planlægning og indkaldelse til arbejdsdage.
11. Åbent Hus og ture / datoer og bemanning (husk kalender).
12. Ekstra punkter til dagsorden?
13. Eventuelt.

Lars havde sørget for øl, vand og snacks, og Jørgen hjalp til med referatet. Alle med en god stemning. 1000 tak for det.

1) Sidste nyt fra sekretariatet, arbejdsgruppen og fra Græsningslauget

Medlemmerne præsenterede sig.

Velkommen til Bo og Jane. Stine fra sekretariatet kontakter Bo og Jane for ordentlig velkomst fra os.

Ane Scheel er blevet ansat som ny fundraiser i sekretariatet.

Adresseliste er rundsendt til tjek.

Tårnet svajer lidt, når folk går op ad trappen. Tårnet er faktisk fra ingeniør- og arkitektside yderligere forstærket for at modvirke svingninger. Tårnet skal efterspændes. Søren går videre med det.

Tælleren skal udskiftes med en mere moderne type og opsættes, når der er penge til det.

Plancher til opslagstavlerne er i trykken. Svalespil, svalehjul, reservattavle mv. sættes op. Allan Guido Nielsen sørger for opsætning. Der planlægges opsætning af to telefonpæle på vores beplantede område. Der er problemer med vand i undergrunden. Telefonpælene opsættes sikkert i sensommeren.

D. 15. aug. 2022

Referent: Jørgen og Søren Ring

I maj udsendt som kladde til gruppen

Naturrummet har samlet kostet ca. 1.3 millioner at opføre finansieret med en blanding af fondsmidler og egne midler. Vi har fået ny udvidet p-plads og fået sat plancher og planchehalvtage op. Handikapplatformen er blevet renoveret, det gamle tårn er blevet revet ned, og der er blevet bygget et nyt flot tårn. Der er også kommet nye redekasser til svaler og svalepæle mv. Tårnet har samme højde som det gamle målt ved platformsniveau. Stigninger i råvarepriser betød, at det blev voldsomt dyrere. Der har været lidt lokal modstand mod tårnet, men på det seneste lyder der mere positive signaler fra de lokale. Og at Fugleværnsfonden holdt et borgermøde på Nyord sidste år hjalp sikkert også. Bestyrelsen vil godt have et flot og ensartet udseende på fugletårnene på vores naturreservater. Kommunen vil helst ikke have opsat en hylde til fuglebøger og informationsfoldere mv. af sikkerhedsmæssige grunde. Børn skal ikke kunne klatre op og falde ud over kanten. Måske kan en nedtagelig altankassemodel bruges som hylde ved Åben hus-arrangementer? Kan altankassemodellen deponeres i vores opbevaringsrum på Hyldevang? Måske skulle vi igen lave nogle nye solide skamler til børn? Søren har sagt OK til sidstnævnte, men de skal være lave nok.

Hvor mange må maksimalt være i tårnet?

Ifølge Søren er der indbygget betryggende sikkerhedsmargin vedrørende belastning af tårnet, så tårnet vil holde under alle omstændigheder. Derfor er angivelse af maksimalt antal på platformen unødvendigt.

Græsningslauget er stadig mere velfungerende. Økonomien er også god. Det hjælper på det, og det går fortsat fremad her. Jørgen Sandby fra Naturstyrelsen har skaffet midler til at ændre hegnet på nordengen til en yderfold, der sikrer blåt bånd på nordengen, og flere vandkar er opsat. Endvidere er der opsat en pumpe ved Vanjen og lagt slanger, så der pumpes vand helt ud til yderfolden. Natura 2000 midler finansierer projektet, som også suppleres med et ekstra beløb fra Græsningslauget. Derudover er der gang i et EU Better Birdlife delprojekt på Nyord med en forlængelse af projektet med at lukke loer. Projektet skal myndighedsbehandles i flere instanser. Det vil betyde mere vand i området Vanjen. Vandet skal flyde igennem rigkæret i stedet for stillestående vand. Det er bedst for et rigkær. Der er i Græsningslauget et seriøst efterslæb på rydninger og beskæringer langs yderkantens markveje og et efterslæb på engenes markveje/stier, ved overkørsler i loer samt ved vandkar og led (tyrehuller). Det skal rettes op i de kommende år, hvis et flertal i Græsningslauget vil det, men det er meget dyrt.

2) Opgaver gennemført siden sidst

Lars redegjorde for det hidtidige arbejde. I gruppen prøver vi os frem med tre ugers interval for arbejdsopgaver. Gruppen har afholdt tre arbejdsdage. Vi opgiver pladevibrator og lægger lidt grus/sand på trampestien. Der er sand og grus under og ved tårnet.

Vi har etableret kampestenstien hen til det nye fugletårn, fjernet Rosa rogusa og ryddet traktorsporet rundt om kirkegården for overhængende og stormfældede grene. De lokale vil helst ikke have for megen trafik ud ad vejen. Noorboerne vil gerne have en bom op ved vejens begyndelse. Den, mener de, staten bør opsætte. Ifølge Søren arbejdes der vist på det i regi af Naturstyrelsen i forbindelse med EU LIFE-projektet. Det bliver imidlertid ikke i år, da der skal laves en del anlægsarbejde og laves rørføring ud af stien, men først skal der indhentes tilladelser fra fredningsmyndigheden. Naturstyrelsen har bolden. Gruppen har også været i gang med at bekæmpe invasiv pileurt, der vokser nede ved Hyllevang "under grøften" – indsatsen

D. 15. aug. 2022

Referent: Jørgen og Søren Ring

I maj udsendt som kladde til gruppen

fortsættes. Søren fortalte, at hvis man tager alle skud hver anden til tredje uge, burde det kunne holde pileurten nede. Men oftere er bedre.

3) Arbejdsopgaver i forsommeren 2022

- Begrænsning af Japansk pileurt ved Hyldevang. Bekæmpelse af Bjørneklo ved Vanjen ved sommertid, inden de sætter frøstand. De kan eftermodne på skåret frøstand.
- Pil m.m. i det elektriske hegn ved kirkegårdsvejen må rigtig gerne ryddes eller skæres lavt. Jørgen Sandby fra Naturstyrelsen har aftalt med en mand, der kan nedskære popler langs vejen både mod Nyord By og rundt om kirkegården. Arbejdet er lidt udskudt, men gennemføres forventeligt senere på året.

Ræveregulering: Vi har haft et par sommerræve på engene også sidste sommer. De har toldet hårdt på ynglefugles æg og unger, og deres tilstedeværelse og prædation har reduceret ynglefuglebestanden ret markant. Der er reguleret et par ræve her i vinter. Øen skulle være rævefri pt.

4) Indvielsen af Naturrummet d. 31. maj

Festivitas med snoreklip ved borgmesteren, taler, nye plancher og større p-plads, svalereder, svaletelefonpæle/-ledninger, svalespil mv.

Indvielsen begynder ca. kl. 10, hvor borgmester Mikael Smed vil holde tale.

Inviterede gæster: borgmester, formand for Fugleværnsfonden (holder tale), arkitekten (holder tale), AP Møllers Fond, Naturstyrelsen, lokale folk, pressen, naturteamet i Vordingborg Kommune og mange andre.

Et fugleoplæg/fremvisning vil blive afholdt. Der vil blive serveret boblevand og pindemadder. Vil medlemmer af arbejdsgruppen møde op en time før og hjælpe med at rette an, stille teleskopkikkerter op, rydde op mv?

Fugleværnsfondens skilte skal sættes op. Søren skal tage aktion på det.

Ad 5) Strandhegnet – forårsopsætningen er så enten lige overstået eller gennemføres inden for få dage
Hegnsgaden afholdes en af de første dage i maj. Tre medarbejdere fra sekretariatet vil gerne være med på hegnsgaden. Vi diskuterede bestand af waders/skridtstøvler, så der er til alle. Vi repeterede bestanden af skridtstøvler/waders og Søren noterede størrelser.

Ad 6) Tiltag på vej på engene i EU Better Birdlife-projektet - sensommer 2022

Se bemærkninger ovenfor. Søren uddybede status på Naturstyrelsens Storstrøms projekt. Se evt. også mere i sidste referat.

Ad 7) Fugleovervågningen 2021

Rapport blev uddelt og er også sendt til gruppens medlemmer digitalt.

D. 15. aug. 2022

Referent: Jørgen og Søren Ring

I maj udsendt som kladde til gruppen

Stig Jürgensen trækker sig af personlige årsager fra den månedlige rapportaflæggelse til Søren om observationer på Nyord uden for yngletiden. Er der andre, som vil og kan tage sig af denne opgave?

Niels Peter Andreasen har pensioneret sig selv fra ynglefugletællingen for Vordingborg Kommune. Tællinger i regi af FVF, som nu øges til tre lange dage i ynglesæsonen ved AviFauna-Consult, skal fremadrettet suppleres med særlig fokus på ekstra enkeltarter som for eksempel lærke, dobbelt bekkasin, engpibe udover de mange arter, der allerede overvåges fast.

Ad 8) ATV'en, status og nyt liv til ATV-undergruppen

Vi har en ATV-undergruppe, men hvem er med, og hvem kan betjene den? Den er god til at komme ud på engene med. Der er opvækst af Rosa rogusa, og der er affald i strandkanten. Lars, Jørgen og Bo vil gerne være med i ATV-gruppen. Ole og Tommy står også på listen. Søren opfordres til at melde ud, når han alligevel er på Nyord, så vi kan få en træningsdag. Måske efter strandhegnsdagen? Bare til lidt træning i de basale betjeningsgreb på forpladsen. Senere skal der trænes egentlig terrænkørsel på engene. Det er meget anderledes end at køre på en vej.

Af 9) Beplantning ved tårnet

Hjemmehørende arter af buske kan godt plantes i lunden. Mere variation er fint, men tænk på lave buske for eksempel gerne enebær. Arbejdsgruppen kan komme med et forslag, som forelægges Søren.

Ad 10 og 11) Datoer og bemanding for arbejdsdage, Åbent hus og ture

Efterårsplan:

15. august vil der afholdes grillaften i bålhytten på Nyord kl. 17. Jørgen reserverer bålhytten fra kl. 16. Der skal tændes op i grillen, så der er gløder til grillning. I skrivende stund kan der ikke bookes i august måned. Jørgen har kontaktet Marie Roland i Naturstyrelsen Storstrøm med forespørgsel om hvorfor? Det er nu blevet muligt at booke bålhytten separat. Jørgen følger op på sagen, så bålhytten reserveres til dagen.

Arbejdsdagen samme dag 15. august rykkes til kl. 13-17.

Åbent hus 28. august: Søren, Steen og Tommy

Åbent hus 25. september: Jørgen, Søren, Jane og Bo

Åbent hus: 30. oktober: Ole, Uffe, Jane og Bo.

Ad 12) Ekstra punkter til dagsorden?

Ingen

Ad 13. Eventuelt

Hyggesnak

Tak for et godt møde, for referatnoterne fra Jørgen, organiseringen fra Lars og tak til arbejdsgruppen for jeres store indsats.

D. 15. aug. 2022

Referent: Jørgen og Søren Ring

I maj udsendt som kladde til gruppen

Mvh
Søren